

TUNTOSARVI

Nro 33 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 33/1987
13. vuosikerta

KUSTANTAJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	1
Ajankohtaista	6
Lukijan palsta	11
Päivälämpötilat ulkomailla	12
Ilmoitukset	14
Nimipäiväonnittelut	16

TUNTOSARVI

11.9.1987

Puheenjohtajan muistelot Kuurojen Maailman Kongressista

(Julkaistaan kolmessa peräkkäisessä Tuntosarvessa
nro 31-33)

viittomakielen tulkkien kokoontuminen

Ennen avajaisia olin mukana seuraamassa tulkkien kokousta. Siellä huomasin miten eri tavoin asiat ovat eri puolilla maailmaa. Joissakin maissa on vain muutama viittomakielen tulkki. Kehitysmaat alkavat vasta opettaa kuuroille viittomakieltä. Joissakin maissa kirkon työntekijät ovat ainoat tulkit.

Toisena asiana puhuttiin tulkkien eurooppalaisesta yhdistyksestä. Se pitäisi saada aikaan. Sen tarkoitus on ajaa tulkkien etuja mm. työoloihin liittyviä asioita ja koulutusta.

Jotkut puhuivat siitäkin, voiko kuuro toimia tulkkina. Esitettiin toivomus, että Maailman konferenssissa olisi perinteenä tulkkien kokous.

Apuvälineistä

Dipoliin oli järjestetty näyttelytilaa. Apuvälineitä oli monista maista, esim. kuuroille tarkoitettu puhelin. Ulkomaalaiset puhelimet olivat kooltaan huomattavan pieniä. Niissä oli vain tavalliset kirjaimet ja digitaalinen näyttö kuten laskukoneessa. Näkövammaisten

Keskusliitto esitteli DiaLogosta. Tämä esittely oli ainoa, jossa oli ajateltu, etteivät kaikki kuurot näe. Nopeasti juoksevaa digitaalista tekstiä ei heikkonäköinen ehdi lukea.

Olin kuuntelemassa esitelmää, jossa ruotsalaiset puhuivat kuurosokeiden palvelujen tarpeesta. Minua jotenkin harmittaa, että kuulevat puhuvat niin paljon apuvälineistä. Luulen, että kuurosokeat ovat onnellisempia tavatessaan ihmisiä. Yleensä heikkonäköisille tarvittaisiin kuitenkin keskustelua varten helppoja laitteita. Olisi mukava lukea kirjoja ja kirjeitä suurella tekstillä! Kaikki eivät osaa pisteitä, eivätkä kaikki kuule äänikirjoja eivätkä näe lukea tavallisia kirjoja. Monet tekstinkäsittelylaitteet ovat turhan isoja.

Oman yhdistyksemme esitteitä oli englanninkielisiä, samoin kortteja. Ne menivät kiinnostuneiden kassihin nopeasti.

Kerron myöhemmin seikkailustani erään kuurosokeilla harvinaisen apuvälineen kanssa...

BBC:n haastattelu

BBC on englantilainen televisioyhtiö

Oltiin tiedottajien huoneessa odottelemassa suomalaisen telkkarin ihmisiä, joiden kanssa keskusteltiin. Teksti-TV:n väreistä ym. Viitottujen ohjelmien väreistä ja viittomakielen laadusta oli myös puhetta. Kutsuivat sinne käymään.

Terry Briley istui pöydän toisessa reunassa. Aikansa (= jonkin aikaa) hän seurasi minun ja tulkin keskustelua, sitten hän rohkeni kysyä tulkit, keitä me

olimme. Hän kertoi, että Englannin telkkarissa on toisessa yksi Usherin syndroomaa poteva kuuro. Hän halusi haastatella minua, kun tunsin kuurosokeiden asiaa. Sovimme ajan. Se olikin hauskaa se esiintyminen.

Tapasin Tanskassa erään englantilaisen rouvan, joka näytti siellä BBC:n tekemän videon Usherista. Hän kertoi myös, että BBC:ssä tehdään säännöllisesti TV-ohjelmia kuuroille. Nyt Dipolissa oli 2 kuuroa BBC:n työntekijää. Toinen oli Terry ja toinen nuori ja nätti haastattelijapoika. Nimen olen unohtanut.

Alkajaisiksi nämä sanoivat, että minun täytyy viittoja kansainvälistä viittomakieltä, enkä saa puhua! Kuukaan ei usko jos kuurosokea puhuu... No, kuuro haastatteli viittoja, mutta en ymmärtänyt. Raimo-tulkki käänsi sen minulle suomeksi. Itse vastasin viittojen. Raimo puhui vastaukseni englanniksi. Englannin kielen kuulevat käänsivät sen viittomalla kuuroille haastattelijalle... Että näin monta tarvitaan kun kuurosokea suomalainen keskustelelee vierasmaalaisen kuuron kanssa. He kysyivät, mitä suomen kuurosokeiden puheenjohtaja tekee? Paljonko meillä on kuurosokeita? Montaki kuurosokeaa on yhdistyksessä työssä? Talkkioksi saimme 100 mk, jonka jano nopeasti kulutti!

Kuurojen teatteri

Kulttuuritalolle oli koottu erilaisia esityksiä eri maista. Suomalaiset esittivät hitaan kappaleen Kalevala, sveitsiläiset kuvasivat turistin matkoja eri maissa, venäläiset tanssivat ja soittivat upeasti. Espanjalaiset

näyttelivät surullisen rakkauskertomuksen. Linnanmäellä oli taikuri. Esityksiä oli useina iltoina, mutta emme kaikkeen osallistuneet.

Muuta

Matkalla sattui hauska tapaus. Japanilaiset halusivat kokeilla Raimon polkypyörää. Japanissa ei ole tankoja miesten pyörissä. Nämä japanilaiset pojat olivat pieniä ja lyhytjalkaisia. Kai siinä tärkeät paikat vähähieroutuivat ja naurua riitti. Erään luennon aikana vieressämme istunut japanilainen antoi Seijalle ja minulle pienen paketin. Sieltä löytyi digitaalinäyttöinen rannekello.

On todettava, että Kuurojen Maailman Kongressiin osallistuminen kysyy rahaa. Ruoka oli kallista samoin asuminen hotellissa. Monelle ulkomaalaiselle Suomen hintataso oli yllätys.

Kuurojen vapaaehtoista työtä tarvittiin paljon. Kaikki sujui mallikkaasti Dipolissa. Ilman vapaaehtoisia työntekijöitä ei pystytä näin suurta ja vaativaa kokousta pyörittämään. Suomalaiset kuurot ansaitsevat hattuoston.

Tekniikkaa käytettiin paljon. Monitorien avulla saatiin tulkit näkymään myös takana istuville kuuroille.

Kuurosokeilla ei ole asiaa tällaiseen kokoukseen ilman hyvää ja pätevää tulkkia. Lisäksi tulkin on osattava muita kieliä. Kaikki esitelmät pidettiin englanniksi. Esitelmien otsikot olivat myös englannin kielellä. Itse ihmettelin, miten kuurot selviävät. Ei varmaan ollut tarkoitus, että vain kuulevat asiantuntijat kuuntelisivat

esitelmät. Suomalaisten osalta tässä olisi ollut toivomista. Vai ovatko kaikki kansainvälisiin kokouksiin osallistuvat kuurot englannin kielen taitoisia?

Esitelmät kyllä käännettiin suomen kielelle, mutta vain kuulevia varten, simultaanitulkkauksen kautta. Kuuroja varten oli viittomakielinen tulkinta. Huonokuuloiset eivät pärjää tällaisessa kokouksessa.

Itse ihmettelen, ettei kuurosokeita ollut enempää mukana. Monissa maissa kuurosokeilla ei ole omaa yhdistystä. Kuurojen toiminnoissa on mukana kuurosokeita, mutta heitä ei ehkä pidetä kuurosokeina. Minulle jäi vaikutelma, että kuurot suhtautuvat torjuvasti kuurosokeisiin. Heitä pidetään jotenkin kehityksestä jälkeenjääneinä ja käteen viittomista vaivalloisena. Ennakkoluuloja taitaa olla myös kuulevien parissa. Mitähän me itse voisimme tehdä ennakkoluulojen poistamiseksi?

Omaa yhdistystämme ajatellen on tärkeitä olla mukana tällaisissa tapahtumissa. Saamme kuulla millaisia tutkimuksia maailmalla tehdään. Jotkut kuurosokeista ovat syntymäkuuroja. He viettävät osan elämästään kuurojen kulttuurin parissa. Meidän on tunnettava kuurojen asiat voidaksemme kehittää omaa toimintaamme. Lisäksi kuurojen toivotaan kiinnostuvan kuurosokeista, osa vastuusta on heillä. Tämän kokouksen teemana oli YHTEINEN MAAILMA — YHTEINEN VASTUU. Siihen viitattiin monissa puheenvuoroissa, joissa toivottiin apua kehitysmaille. Olisi tärkeää saada tutkijat kiinnostumaan kuurosokeudesta. Tutkittavaa olisi paljon.

AJANKOHTAISTA

Urheilun MM-kisat Roomassa

Afrikkalaiset palasivat kestävyysjuoksun huipulle

Yleisurheilun MM-kisoista muistetaan varmasti kaksi asiaa: Ben Johnsonin 100 metrin MM-juoksu ja afrikkalaisten juoksijoiden saavutukset kestävyysjuoksuis-
sa.

Afrikkalaiset voittivat kaikki miesten kestävyysjuoksut 800 metristä maratoniin. Vain estejuoksu jäi heiltä väliin.

Tuloksia:

Said Aquita, Marokko,	5000 metriä 13.26,44
Abdi Bile, Somalia,	1500 metriä 3.36,80
Douglas Wakihuru, Kenia,	maraton-juoksu 2.11,48

Kenia oli juoksun parhaita maita. Se sai kolme maailmanmestaruutta. Kenian presidentti Dadiel arab Moi myhäili tyytyväisenä kutsuvieraskatsomossa.

Suomen yleisurheilu sai viimeisenä kisapäivänä kuudennen sijan. Tiina Lillakilta onnistui yksi heitto. Martti Vainio kokeili maratonia, mutta keskeytti.

Pieni lohtu on, että Suomen MM-ryhmä pysyi samalla tasolla muiden pohjoismaiden kanssa. Suomi, Ruotsi ja Norja saivat kaikki yhden maailmanmestaruuden, Norja naisten kymptä (Ingrid Kristiansen), Ruotsi miesten korkeudessa (Patrik Sjöberg) ja Suomi keihäänheitossa (Seppo Rätty).

Pituushypyn maailmanmestaruus USA:han

Pituushypystä katosi tunnelma jo ensimmäisellä hypyllä. USA:n Carl Lewis hyppäsi 867. Voitto oli varma. Carl Lewis on saanut pituushypyssä kaikkiaan 52 peräkkäistä voittoa.

Italian Panetta villitsi roomalaiset

Francesco Panetta voitti 3000 metrin esteiden MM-
ollan. Hän juoksi kisojen MM-ennätyksen 8.05,57.

Italialaiset katsojat ja lehtimiehet elämöivät vilkkaasti ja villisti viileiden pohjoismaalaisten keskellä.

Panetta tiesi voittavansa jo pari sataa metriä ennen maalia. Huutomeri saatteli hänet perille.

Kunniakierroksen Panetta juoksi Italian lippuun kääriytyneenä. Toista lippua hän heilutti kädessään. Takasuoralla mestari halasi Gabriella Doriota, naisten 1500 metrin olympiavoittajaa. Etusuoralla oli vaimon vuoro hukkoa suukkoihin.

Neuvostoliitto on paras pisteissä

MM-pisteet lasketaan siten, että voittaja saa yhdeksän pistettä, kakkonen seitsemän, kolmas kuusi, nel-
s viisi, viides neljä, kuudes kolme, seitsemäs kaksi ja kahdeksas yhden pisteen.

MM-pistetilanne sunnuntain 6.9. jälkeen:

1. Neuvostoliitto 266 pistettä
2. Itä-Saksa 251 pistettä
3. USA 113,5 pistettä

Suomen sijaluku oli 20. Pisteitä Suomella oli 17.

Lähde: Helsingin Sanomat 5.-6.9.

UKK:n paasi (= hautakiviveistos) paljastettiin

Presidentti Urho Kekkosen hautamuistomerkki paljastettiin 30.8. Hietaniemen hautausmaalla Helsingissä.

Teoksen on tehnyt kuvanveistäjä Harry Kivijärvi. Paasi on tehty yhdestä kivistä, jossa on viilto. Pääministeri Harri Holkeri vertasi viiltoa auran jälkeen, kynökseen.

— «Kansakuntamme kyntäjänä hän veti kansakuntamme historiaan syvemmän ja pitemmän viillon kuin kukaan edeltäjänsä».

Taidekriitikko Markku Valkonen sanoi, että Harry Kivijärvi on ratkaissut muodon ja sisällön ongelman taitavasti.

— «Hietaniemen taideteosten joukossa Kekkosen hautakivi on paras.»

Lähde: Helsingin Sanomat 1.9.

Kolmoskanava aloitti toimintansa syyskuun ensimmäisenä päivänä

Lähetykset alkoivat Helsingin ja Tampereen seudulla. Kanava on Yleisradion, MTV:n (= Mainostelevisio) ja Nokian yhteinen. Jouluun mennessä näkyvyysalue kattaa jo puolet maasta. Silloin ovat myös Turun ja Jyväskylän lähettimet toiminnassa.

Arkisin TV 3 lähettää ohjelmaa kello 16.30 alkaen,

viikonloppuisin se aloittaa aikaisemmin. Ohjelmaa leee viikossa 50 tuntia.

Kotimaista ohjelmistoa on 30 prosenttia. Valtioneuvoston päätöksen mukaan kotimaista ohjelmatuottoa on oltava vähintään 20 prosenttia.

Kolmostelevisio rahoitetaan mainoksin. Maksu-TV palvelua suunnitellaan myöhäislähetetyksiin.

Lähde: Helsingin Sanomat 1.9.

Sotaveteraaniliitto täytti 30 vuotta

Lauantaina 5.9. juhli Suomen Sotaveteraaniliitto 30 vuotista taivaltaan (= ikää). Juhltaa vietettiin Tampereella. Juhlijoiden keski-ikä oli 71 vuotta.

Veteraaniliitto perustettiin ajamaan sotaveteraanien etuja, auttamaan veljiä ja ylläpitämään yhteistä henkeä.

Sosiaali- ja terveysministeri Helena Pesolan mukaan maaseudulla ei sotaveteraaneilla ole keskuslukumppaneita. Samaa mieltä oli Usko Teromäki. Hän on sotaveteraanien huoltoyhdistyksen hallituksen jäsen.

«Moni on väsynyt eikä jaksa yksin, jos joku ei käise hihasta. Joku parempikuntoinen voisi toimia ryhmän johtajana ja vetää toisten joukkoon.»

Lähde: Helsingin Sanomat 6.9.

Habitare -87

Habitare-huonekalumessut pidetään 7.-13.9. Helsingin Messukeskuksessa. Aukioloaika on arkisin: kello 14-20, lauantaina ja sunnuntaina kello 10-18.

Sokeva on mukana messuilla. Sokeva on Näkövammaisten Keskusliiton toimintayksikkö. Sokeva palvelee käsityön tekijöitä. Palveluun kuuluvat aineiden ja tarvikkeiden välittäminen, valmiiden tuotteiden viimeistely ja markkinoiminen (= myynnin edistäminen, tavaroiden jakelu myyntiin ym.).

Sokevan messuosasto on B h 32. Siellä on esillä rottinkihuonekaluja ja poppanoita.

Habitaren sanoma on «niukkuus on kaunista»
(niukkuus = vähän tavaroita, niukasti = vähän)
Lähde: Helsingin Sanomat 6.9.

Suomalainen perhe käytti vain 500 markkaa vuodessa sisustukseen pari vuotta sitten. Raha riitti kahden huoneen verhoihin.

Nyt kiinnostus sisustamiseen on herännyt. Mutta sisustaminen ei tarkoita monen huonekalun ostamista. Kotia ei ahdeta täyteen tavaroita. Vain ehdottoman tarpeellista hankitaan, sitäkin vähitellen. Tyhjä tila antaa huonekaluille «kehukset».

Niukkuus on paljastavaa. Huonekaluilta vaaditaan laatua ja kaunista muotoilua. Raskaiden sohvaryhmien aika on ohi.

Tuolin suunnittelu on vaikeaa. Ei riitä, että tuolissa

on hyvä istua. Tuolin on oltava myös kaunis. Uudet pikkutuolit ovatkin kuin veistoksia. Nojatuolit ovat kevyitä. Niitä on helppo siirrellä paikasta toiseen.

Sohvat ovat pienentyneet ja keventyneet. Niiden linjat ovat yksinkertaisia ja selkeitä. Sohva ei enää saa vanheta muutamassa vuodessa. Siksi sen laadusta kannattaa maksaa.

Pidämme vanhoista tavaroista. Niiden säilyttämiseen tarvitaan kaappeja, hyllyjä, lokerikkoja ja senkejä (= astiakaappeja). Säilytyshuonekalujen tarve on selvästi lisääntynyt. Myös videoille ja levysoittimille on keksitty siistejä sijoituspaikkoja.

Opaskoirakoulun uusi rakennus otetaan virallisesti käyttöön 24.9.
Koulu sijaitsee Uuden Vantaan Itä-Hakkilassa.

Lukijan palsta

Tervehdyksen lähetän nyt teille lehtemme päätoimittaja. Lähetän lyhyen lehtikirjoitukseni. Kysyn myös, että voisiko lehdessämme, Tuntosarvessa, ilmoittaa myös ulkomaiden lämpötilat, vaikka pari kertaa kuu-

kaudessa? Lämpimien etelämaiden. Kuuntelin viime vuosina radiosta, mutta nyt on niiden lähetys muuttunut erilaiseksi. En ymmärrä sen ilmoitustyyliä.

Leevi Haverinen

Nyt on marjastusaika jo alkanut. Meidän seudulla oli aika hyvin kypsyneitä lakkamarjoja, joita näkevät poimivat. Se aika on jo ohi. Alkoi mustikan poimut. Näkevät perheenjäsenet ovat jo useita kertoja olleet pomimimassa. Siinä 3 muovisangollista saavat aina päivässä. Noita mustikoita on hyvä mehustaakin mehu-majalla. Tulee jonkinverran puolukoita, joita syyskuulla voipi poimia. Liikkeet maksoivat lakoista aika hyviä hintoja, 50 markkaa kilolta, mustikasta siinä 10 mk kilolta. Meidän perheen jäsenet on omaksi tarpeeksi vain poiminut. Tänä kesänä oli marjasato heikompi näillä meidänkin seuduillamme. Millainen lienee muualla Suomessa marjatilanne ollut?

Lähetän nyt terveiseni teille lehden toimittajille ja lukijakunnalle ja kiitän nimipäiväonnitteluista. Ja vielä lähetän parhaimmat onnittelut Lasse Hannulalle uuden apuvälineen toimituksesta kuurosokeille. Hän sai 1. palkinnon.

Toimituksen vastaus:
Kiitos ehdotuksesta.

Ulkomaiden lämpötilat maanantaina 7.9.87 kello 15.00

	lämpö		
Amsterdam	+17	Palma de Mallorca	+2
Ateena	+29	Pariisi	+2
Bangkok	+28	Peking	+2
Beirut	+—	Praha	+1
Belgrad	+21	Reykjavik	+
Berliini	+20	Rhodos	+2
Budapest	+24	Rooma	+2
Buenos Aires	+13	Singapore	+—
Dublin	+16	Sotshi	+2
Frankfurt am Main	+18	Sydney	+1
Geneve	+22	Tallinna	+1
Istanbul	+24	Tel Aviv	+2
Kööpenhamina	+14	Tokio	+2
Las Palmas	+35	Tukholma	+1
Leningrad	+15	Tunis	+3
Lissabon	+31	Vancouver	+1
Lontoo	+17	Varna	+2
Los Angeles	+17	Varsova	+2
Madrid	+30	Venetsia	+2
Malaga	+28	Wien	+2
Miami	+—	Zürich	+2
Montreal	+18		
Moskova	+15		
New York	+—		
Nizza	+27		
Oslo	+16		
Palermo	+28		

Ilmoitukset

Huomio, huomio!

Täällä Kauko Kokkonen, Yleisradio

Kauko Kokkosen ohjelmat radiossa lähetetään kolmena päivänä syyskuussa:

keskiviikkona 9.9. kello 13.10 I

keskiviikkona 16.9. kello 13.10 I

torstaina 17.9. kello 21.15 I

Liikuntakurssi 12.-16.10.1987

Kurssiaika on hiukan muuttunut. Kurssi alkaa 12.10. ja päättyy 16.10.

Kurssipaikka: Kuortaneen Urheiluopisto, Kuortane
Vetäjinä ovat aluesihteerit Inga Lassfolk ja Heikki Paatelainen.

Viimeinen ilmoittautumispäivä on torstaina 17.9.

Voit ilmoittautua Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon Dagi Ahvenaiselle, puhelin 90/7704 353 tai tekstipuhelin 90/7704 355.

Matkat maksetaan yleisen kulkuneuvon mukaan. Kurssi on ilmainen.

Taas alkaa pirteä syksy, kerhotoiminta ja uudet, hauskat kujeet!

Tampereen kuurosokeiden kerho on saanut kovasti kaivatun vetäjän. Hän on monitaituri Sisko Hiltunen, joka on monelle tullut tutuksi.

Kerhomme kokoontuu 29.9.87 kello 13.00. Osoite: Kuninkaankatu 8 A 1, Tampere.

Toivotan kaikki tervetulleiksi rupattelun ja kahviruokien merkeissä. Heippa!

Kerhoemäntä Marita Autio

Aluesihteerit Pirjo Rissasen sivuvastaanotot alkavat tänä syksynä Mikkelissä.

Vastaanotto on jokaisen kuukauden toinen tiistai. Tänä vuonna vastaanottopäivät ovat 13.10., 10.11. ja 8.12. Kelloaika on 12.00-14.00.

Voit tulla tänä aikana käymään tai soittaa puh. 955 360 644. Osoite: Kuurojen liiton kuntoutussihteerin toimisto, Kirkkokatu 7, Mikkeli.

Jyväskylän toimistopäivät ovat normaalisti maanantaisin, kello 8.00-15.45 (talviaika). Osoite: Väinönkatu 36 b A 8, 40100 Jyväskylä. Puhelin: 941 620 727, se on myös tekstipuhelimen numero.

Muutos toimistopäivään

Maanantaina 14.9. olen tavattavissa vain aamupäivällä kello 8.00-12.00. Maanantaina 21.9. olen paikalla koko päivän eli kello 8.00-15.45.

Yhdistyksen toimisto on siirtynyt talviaikaan.

Työaika toimistossa on nyt 8.00-15.45.

Lounasaika on 12.00-12.30.

Yhdistyksen toimiston**uudet puhelinnumerot ovat:**

Ahvenainen, Dagi toimistos sihteeri	7704 353
Morero, Anneli, toimistoapulainen	7704 343
Pikkujämsä, Terhi, johtava aluesihteeri	7704 351
Pirhonen, Tuija, taloussihteeri	7704 352
Reinikainen, Heli, tiedotussihteeri	7704 213
Salekari, Kaija, toiminnanjohtaja	7704 354
Tekstipuhelin:	7704 355

Nimipäiväonnittelut

Viikolla 38 nimipäiväänsä viettävät: Iida, Sirpa, Hellevi, Hillevi, Aili, Aila, Tyyne, Tytti, Tyyni, Reija ja Varpu.

Hyvää nimipäivää jokaiselle ja mukavaa naisten viikkoa kaikille lukijoille!